

Vedran Zlatić, mag. iuris

**Roger Masterman: THE SEPARATION OF POWERS IN THE
CONTEMPORARY CONSTITUTION – JUDICIAL COMPETENCE AND
INDEPENDENCE IN THE UNITED KINGDOM, Cambridge University
Press, 2012., p. 276**

Knjiga **“THE SEPARATION OF POWERS IN THE CONTEMPORARY CONSTITUTION – Judicial Competence and Independence in the United Kingdom”** autora **Rogera Mastermana**, profesora na Durham Law School, bavi se razmatranjem problema podjele vlasti u Ujedinjenom Kraljevstvu u suvremenom političko-ustavnom kontekstu, s posebnim osvrtom na utjecaj što su ga izvršile dvije recentne ustavne reforme koje se ogledaju u donošenju the Human Rights Acta (1998.) i Constitutional Reform Acta (2005.).

Na početku knjige nalazi se Sadržaj (str. VII. – X.), potom slijede Zahvala autora (str. XI.) i Tabela sudskih slučajeva (str. XII. – XIX.), a nakon toga Uvod (str. 1 – 6). Središnji dio knjige sastoji se od četiriju dijelova i to redom: Part I – “Separation of powers, the Human Rights Act and the Convention on Human Rights” (str. 7 – 86), Part II – „Judicial engagement with the “political” branches“ (str. 87 – 144), Part III – “The creative powers of courts” (str. 143 – 204) i Part IV – „The separation of the judicial branch“ (str. 205 – 253). Na samom kraju knjige nalaze se Bibliografija (str. 254 – 266) i Kazalo pojmova (str. 267 – 276).

Prvi dio knjige, pod naslovom **“Separation of powers, the Human Rights Act and the Convention on Human Rights”**, sastoji se od sljedećih poglavlja: **„A doctrine of uncertain scope and application“** (str. 9 – 32), **„The Human Rights Act 1998 and the separation of powers“** (str. 33 – 59) i **„The Strasbourg influence“** (str. 60 – 86). Autor najprije izlaže što je to sadržaj pojma podjele vlasti i koji su njegovi ciljevi, a potom određuje mjesto doktrine o podjeli vlasti u Ustavu Ujedinjenog Kraljevstva s osvrtom na poziciju glavnih ustavnih aktera. Nakon toga prof. Masterman iznosi kakav je utjecaj na podjelu vlasti u Ujedinjenom Kraljevstvu imalo donošenje The Human Rights Acta (1998.) (dalje: HRA). Na kraju prvoga dijela, autor predočuje kakav je utjecaj imala i jurisprudencija Europskog suda za ljudska prava na podjelu vlasti u Ujedinjenom Kraljevstvu, tj. na odnos između zakonodavne, sudske i izvršne grane vlasti.

Drugi dio knjige **„Judicial engagement with the “political” branches“** ima dva poglavlja: **„Justiciability“** (str. 89 – 114) i **„Deference and proportionality“** (str. 115 – 142). U ovome dijelu knjige autor iznosi zapažanje kako je s donošenjem HRA-e značajno ojačana pozicija sudske grane vlasti u odnosu na ostale dvije grane, jer ovaj akt omogućava sudovima provjeravanje usklađenosti akata Parlamenta s pravima koja su zajamčena Europskom konvencijom za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda (dalje: EKLJP).

Treći dio knjige, naslovljen **“The creative powers of courts”**, sastoji se od sljedećih poglavlja: **„Statutory interpretation and declaration of incompatibility“** (str. 143 – 180) i **„Developing the common law and the meaning of “the Convention rights”“** (str. 181 – 204). Na ovome mjestu autor piše o utjecaju pozicije sudaca kao kreatora prava na problem podjele vlasti u Ujedinjenom Kraljevstvu, istovremeno napominjujući da i sam HRA formalno i dalje čuva suverenost Parlamenta u području zakonodavstva, iako sucima daje značajno šire i veće mogućnosti glede kontrole zakonodavnih akata Parlamenta, budući da sud može proglasiti određeni zakon inkompatibilnim s EKLJP-om, ali ga ne može i ukinuti, mada treba uzeti u obzir činjenicu da ovakva odluka suda ima nesumnjivu političku težinu. Isto tako, prof. Masterman izlaže i kakav će utjecaj na razvoj common lawa imati ovakav položaj sudstva nakon donošenja HRA-e.

Četvrti dio **„The separation of the judicial branch“** ima dva poglavlja: **„The independence of the judiciary“** (str. 207 – 244) i **„Towards constitutional separation“** (str. 245 – 253). U tom, završnom dijelu knjige prof. Masterman izlaže o sudskoj neovisnosti, u institucionalnom i u funkcionalnom smislu, o *izabranim granama vlasti*, odnosno o izvršnoj i zakonodavnoj grani vlasti. Ali napominje da je pored ove neovisnosti također bitna i osobna neovisnost sudaca, kako bi mogli kao nepristrani arbitri suditi u pravnim sporovima među suprotstavljenim strankama. Autor, nadalje, ističe kako za institucionalnu neovisnost sudstva o zakonodavnoj i izvršnoj vlasti poseban značaj ima donošenje Constitutional Reform Acta (2005.) kojim je osnovan Vrhovni sud Ujedinjenog Kraljevstva.

Kako se može i iščitati iz naprijed navedenoga, ova se knjiga bavi jednim od najintragantnijih pitanja ustavnoga prava, pitanjem podjele državne vlasti i odnosom među pojedinim granama vlasti. Naravno, prof. Mastermana je poseban naglasak stavio na stanje u ustavnom ustroju Ujedinjenog Kraljevstva, ali na ovu knjigu ipak ne treba gledati u tako uskom aspektu, jer, svakako, u njoj nalazimo mnogo općeprimjenjivih opažanja i zaključaka koji iz njih proizlaze pa tako predstavlja nezaobilazan materijal koji trebaju konzultirati svi koji su zainteresirani za ovu tematiku.